

ET 150-ÅRS GAMMELT DIKT FRÅ BRUVIK

Artikkel er henta frå avisa "Nordhordland" torsdag 2 mars 1939. Skriven av Nils O. Langhelle.

Før i tiden var det meget almindelig at denne eller hin hendelse, hvad enten den var av gledelig eller sørgelig art, blev satt på papiret i verseform. Således finnes det en hel del viser eller sange om ildebrander, skibsforslis og drukningsulykker, for ikke å forglemme de mange varianter av elskovsviser, som for den vesentligste del skriver sig fra eldre tider.

Jeg har nylig hatt til låns en visesamling som i sin tid har tilhørt en forlenget avdød bonde på gården Skiple i Raundalen. Det var viser, som omhandlet forskjellige begivenheter fra 1700 til 1850. De fleste var håndskrevne, men noen var trykt. Der var også et dikt forfattet av Tørris Tørrisen, Ytre Brudvig, og trykt i Bergen år 1788. Diktet har forfatteren kalt en «Afskedstale» til sin slekt og sine sambygdinger i anledning av at han måtte ut i krig. Innholdet står nok ikke helt i forhold til de mange vers, men da det nu er halvannet hundre år siden det blev trykt, kan det allikevel være av interesse å gjengi det, samtidig som det også gir et visst innblikk i den tids opfatning og eller mentalitet. Det var på den tid ingen i Bruvik som var skrivekyndig, men de mest opvakte av ungdommen fikk lære å stove og lese i bok. Når de så skulde sette noget på papiret tok de en bok for sig og lavet bokstavene lik det trykte.

Den omstendighet at «afskedstale» blev trykt tyder på at den har slått an og fått en god mottagelse. Det var mange fra Bruvik som den gang måtte «ut», og sangen var like aktuell for alle.

Det er derfor trolig at den blev lært og sunget både av dem som var soldater og av dem som var pårørende hjemme.

Tørris Tørrisen var født på Ytre Bruvik 1758 og var sønesønn av Tørris Bessesen Reffskreff (Skreim) som 1741 blev tilsatt som første og eneste skoleholder eller omfarer i de daværende Bruvik og Stamnes sogn. År 1790 var han allerede kommet hjem fra krigen og overtok da farens bruk som leilending og 1792 blev han gift med pike Magdeli Nilsdatter Helle. Tørris døde 1828 og blev 70 år. Sangen, som sikkert ikke er den første han har lavet, er sålydende :

En afskedstale med vore kiere landsbrødre ved hastig kommando, som skeede aaret 1788.

Componeret of mig Tørris Torrisen, yttre Brudvig.

Trykt hos R. Dahl, Bergen 1788.

Mel.: O Gud skee lov til evig tid.

O Gud og Fader vis og god,
som alting mon regiere.
Vi falde ned nu for din fod.
Beder, du med os være.

Jeg siger eder venner kiæir.
Om I mig høre ville:
en kommando paakommen er,
som venner vil adskille.

I aaret sytten hundrede
Otte og firdsinds tyve
Kongen os byder, hva mon skee:
Vi bør ham og adlyde

Thi han er naadig, mild og god
og vil sit folkes bedste.
Styrk du ham, Bud og Fader god.
Hans riges stol befæste.

Vær du, o Gud, en mur og vold
omkring hans land og riger.
Vær du hans værn og faste skiold
mod dem som and tilsiger.

Det ganske kongelige huus,
den hele Konge stamme,
velsigne med dit naadeslys.
Lad dem af ære bramme.

Hans høie raad som raade skal
i alle vigtig sager.
Send dem, o Gud, himlens sal.
De bedste raad at tage.

Udrust hans krigsmagt med din skiold.
Giv mod i deres hjerter,
at de af frygt for overvold
ey lade sig besværte.

Vær mægtig med os, Hærre kiær!
og lad din ære fremmes.
Vi knæle ned alt for din fod,
ak lad os ey beskiæmmes.

Hvor mange suk frembragte er,
og for din trone møder
for slægt og venner skilsmisser
og fleer omstændigheder

Ak, Herre, vi nedfalde maa
for dig i støv og aske.
Vor synd udslet, O Jesu!
saa I naadens hav os vaske.

Vi har opirret dig, O Gud!
med vore mange synder
og har fortient dit vredesbud
for synden som vi ynder.

Forlad, forlad og vær os god
for Jesu død og pine
og for hans ribler, sved og blod
hvormed han maatte tiene.

Hvormange suk og jammerskrig
opføres for din trone
for saadan skilsmis hastelig
med fædre, børn og kone.

Da megen sorg og jammerstand
hos nogle monne findes
udi vort kiære fædreland,
jeg kan det og vel mindes.

Dog er vi her fornøiet med,
hvad Gud og Kongen byder.
Vi tjenstlig er enhver især
og skyldig ære yder.

Beder da med os hver især
som hiemme er tilbage
at Herren alt til gode her
for jer og os vil mage.

Jeg haaber da for Jesu skyld
vi findes endnu glad,
og da vi kan saa glade til
hverandre da fremtræde.

Jeg beder da for hver især:
De høie med de lave.
Du med din aand enhver regier,
føer hver den rette gade.

Omvend, O Gud, for Jesu skyld
de uomvendtes hiærte
og giv dem aand og kraft dertil
at synden dennem smerte.

Til dig om naade skrige:
At de med toldereren da maa
Vi sydet har, vi klage maa,
Gud vær os naadelige.

Jeg hermed afskeed tager nu,
i Jesu navn jeg slutter,
min Frelser er udi min hu,
hvor jeg i verden rutter.

Farvel, forældre og søskende.
Farvel min slægt og venner,
Farvel — farvel jeg hilsende
mig bort fra eder vender.

Og samles vi paa jorden ey,
saa und os Gud den glæde,
at vi maa gaa den rette vey.
I himmerig indtræde.

Hvor evig da, Halleluja,
I himmelen skal qvædes.
Hiælp Jesu, hiælp O Fader da,
Vi evig der maa glædes.